CONCURSUL NAȚIONAL PENTRU ELEVII DIN MEDIUL RURAL
„UNIVERSUL CUNOAŞTERII PRIN LECTURĂ”
Etapa judeţeană
25 aprilie 2026
Clasa a V-a

- **Timpul de lucru: 2 ore.**
- **Toate subiectele sunt obligatorii. Toate răspunsurile vor fi redactate pe foaia de concurs.**
- **Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Punctaj maxim: 100 de puncte.**

PARTEA I – 20 de puncte

Citeşte cu atenţie textul următor, apoi rezolvă sarcinile de lucru!

Pe-atunci pentru mine casele aveau față. Față de om, vreau să zic. Așa le și desenam: dintotdeauna cu două ferestre, care erau ochii, iar la mijloc, jos, o poartă boltită, care era gura, bosumflată. În ochi le puneam uneori și ghivece cu flori roșii. Niciodată florile nu aveau altă culoare: lumea mea era simplă și se repeta fără să mă plictisească. Cineva mi-a spus mai târziu că asta e chiar definiția Paradisului.

Desigur, când mă plimbam pe străzile vechi ale orașului în care mă născusem, casele mi se arătau în mai multe feluri, însă tot chip de om aveau. Îmi amintesc de una mare, cu vreo opt ochi, dintre care unul spart și bandajat, dar, pentru că tot îi rămâneau șapte întregi, o socoteam chioară, spre deosebire de alta, un pirat autentic, cu un sigur ochi, celălalt fiind total acoperit de iederă. Cât despre hotelul Aro, care stătea cu spatele la noi, era acoperit de ochi de sus până jos. Nas nu aveau casele din copilăria mea și asta le dădea un aer cât se poate de cuviincios.

Casa noastră se născuse în același oraș cu mine. Locuiam împreună pe strada Vladimir Maiakovski, un nume pe care nimeni nu știa să-l scrie corect. […] Cu ochii nu stătea tocmai grozav, avea unul în plus sau în minus, depinde cum voiai s-o iei: doi la parter, cam înghesuiți, și trei la etaj. Gura îi era subțire și dreaptă, exact cât să poată înghiți, la nevoie, în burta ei, o mașină. Însă asta se întâmpla rar, când veneau musafiri din alt oraș. Eram două fete și doi băieți, frați și verișori, în ordinea sosirii pe lume: Dina, Doru, Matei și Ana. Ana sunt eu, după cum știi. Dina avea fața ovală, pielea albă, încadrată de păr castaniu și ochi albaștri, migdalați, cu gene răsucite. Era frumoasă și plutea parcă pe deasupra lucrurilor. Doru avea aceleași culori ca sora lui, doar că era tuns scurt și vorbea mai puțin ca ea. […] Fratele meu, Matei, avea ochi verzui, privire tăioasă, moștenită de la tata-mare și idei cât pentru tot grupul, mereu venea cu ceva nou. Era ca argintul-viu. Dina era cu șapte ani mai mare ca mine, Doru cu cinci, Matei cu doi. Iar eu, eu aveam pe atunci fața ca luna plină, ochi rotunzi, negri, și mă țineam după ei fără să pricep nimic.

Înăuntru, în burta ei, se petreceau ciudățenii. Cel mai greu de înțeles era că nu trăiam cu toții, bătrâni, adulți și copii, în aceeași casă, adică ea lua forma generației pe care o adăpostea. Pentru bătrânii care o cumpăraseră demult de tot, casa era o țară numai de ei știută, plină de soiuri de viață dispărute: […] o înaltă oglindă venețiană cu ape de cristal, care făcuse cele două războaie mondiale,

tacâmuri de argint cu inițiale încolăcite pe mâner. […] Cuvintele bătrânilor păreau să aibă și ele feston, pliuri, parfum și monogramă. […]

Pentru adulți, care erau copiii bătrânilor, casa era un motiv de spaimă, la fel cum eram și noi, copiii adulților, și rareori erau mulțumiți de ea sau de noi. Adulții fuseseră și ei copii în aceeași casă. Acum voiau s-o schimbe, s-o îndrepte, s-o peticească. Spuneau că-i bătrână, că n-a fost gândită bine de la-nceput și că n-avem loc. […]

În schimb, pentru noi, copiii, casa era mereu proaspătă și atrăgătoare, un loc de explorat, fără cusur, fără margini și fără moarte. Pe-atunci nu știam încă nici despre oameni că mor, darămite despre case sau orașe, despre civilizații sau stele. Dar viața tocmai se pregătea să-mi arate că nu-i așa.

Ioana Pârvulescu, *Inocenții*

1. Transcrie două cuvinte/ structuri care se referă la spațiul desfășurării acțiunii. **4 puncte**
2. Notează, pe foaia de concurs, litera în dreptul căreia este scrisă afirmaţia corectă, aşa cum apare aceasta în textul dat.
   a) Un ochi de-al casei nu era acoperit în totalitate de iederă.
   b) Casa în care locuia Ana avea patru ferestre, două la parter și două la etaj.
   c) Pentru bătrâni, casa era o țară cunoscută doar de ei.
   d) Matei, vărul Anei, avea ochi verzi. **4 puncte**
3. Rescrie enunțurile următoare în ordinea apariției lor în fragmentul dat:
   a) Adulții fuseseră și ei copii în aceeași casă.
   b) Casa noastră se născuse în același oraș cu mine.
   c) Dar viața tocmai se pregătea să-mi arate că nu-i așa.
   d) Dina era cu șapte ani mai mare ca mine, Doru cu cinci, Matei cu doi. **4 puncte**
4. Explică, în 30 – 35 de cuvinte, semnificația enunțului: *În schimb, pentru noi, copiii, casa era mereu proaspătă și atrăgătoare, un loc de explorat, fără cusur, fără margini și fără moarte*. **4 puncte**
5. Motivează, în 30 – 50 de cuvinte, afirmația potrivit căreia, *pentru adulți, care erau copiii bătrânilor, casa era un motiv de spaimă, la fel cum eram și noi, copiii adulților, și rareori erau mulțumiți de ea sau de noi.* **4 puncte**

PARTEA a II-a – 20 de puncte

Casa bunicilor este situată la marginea opusă intrării în sat, așa încât sunt nevoit să străbat toată localitatea, luând aminte de una, de alta. Multe schimbări – în bine, dar, mai mult, în rău. Cu multă grijă să nu intru în vreun gard, ajung la locul căutat: ce durere, ce întristare, ce suspin! Nimic nu mai este ca altădată.

Noua stăpână a casei, probabil mirată de zgomotul mașinii (bănuiesc că așa ceva se întâmplă o dată pe an, din cauza precarității drumului), iese la poartă. O întreb, mai mult de formă, dacă drumul e bun și dincolo de casa ei; îmi răspunde că e mai cuminte să mă opresc aici, mai încolo nu se poate înainta decât cu căruța cu cai. Curios să o cunosc și să aflu și mai multe lucruri, intru în vorbă cu ea, îi spun până la urmă cine sunt și ce caut. Îi câștig încrederea și mă invită în curte. Casa, care nu a beneficiat de nicio primenire de pe vremea bunicilor, stă să pice; tabla de pe acoperiș este plină de rugină și mă-ndoiesc că mai stăvilește apa să nu treacă pe dedesubt; câteva acareturi noi, adăugate de noii stăpâni, adăpostesc ceva porci, un cal, niște iepuri și păsări de curte; lucruri aruncate la întâmplare,

o căruță strâmbă într-un colț de curte, gunoaie cât cuprinde, buruieni de toate felurile, tufe și copaci crescuți la întâmplare.

Unde sunt pomii cei feluriți și bine îngrijiți? Unde-i fântâna, din jumătatea grădinii de peste pârâu, cu budăiul cel dăltuit în piatră, vechi de sute de ani? Unde-s tufele de vie, ca din poze, înșirate pe araci, din care bunicul aducea nepotului – cel harnic și deștept (așa mă gratula) –, cu bucurie și oarece fală, cei mai gustoși struguri de pe lume? Unde-i parcela, ca la carte, cu ceapă, ardei grași, vinete și câte or mai fi fost, din care bunica prepara cele mai gustoase mâncăruri de post? Dar unde-i grădina plină cu flori? Nimic din toate acestea…

De pildă, în grădina bunicilor de aici florile își aveau sălașul lor în fața casei, pe spații întinse, generoase. Erau flori mirositoare, cu parfum puternic, mai ales înspre seara și dimineața (bujor, crin, regina nopții, petunii, dalii, hortensii…), iar mireasma lor se amesteca, deseori, cu aroma de dude negre, mari, savuroase, din pomul din stânga casei (am constatat acum că nu mai este) sau cu cea de pere mustoase, văratece… Mai interfera acest parfum cu mirosul jumărilor și al omletei celei de dimineață, pregătită de bunica la plita cea „hrănită” cu vreascuri din bucătăria improvizată pentru vară…

http://www.constantincucos.ro/2011/07/intoarcere-la-casa-bunicilor%E2%80%A6

1. Scrie, într-un enunț, locul unde este situată casa bunicilor, conform informațiilor din text. **4 puncte**
2. Menţionează o trăsătură a textului nonliterar prezentă în fragmentul dat. **4 puncte**
3. Precizează două schimbări observate de autor în curtea casei bunicilor. **4 puncte**
4. Notează, pe foaia de concurs, litera în dreptul căreia este scrisă afirmaţia corectă, aşa cum apare în textul dat.
   a) Casa bunicilor a fost renovată de noii proprietari.
   b) Autorul ajunge la casa bunicilor fără să traverseze satul.
   c) În curte se află animale precum porci, un cal, niște iepuri și păsări de curte.
   d) Fântâna din grădină este bine păstrată și folosită. **4 puncte**
5. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o emoție resimțită de autor la revederea casei bunicilor. **4 puncte**

PARTEA a III-a – 50 de puncte

1. Numeşte un element de conținut comun celor două texte. **5 puncte**
2. Transcrie, din primul text, o figură de stil, precizând felul acesteia. **5 puncte**
3. Menționează două elemente din grădina bunicilor, din al doilea text, care apar doar în amintirea autorului. **5 puncte**
4. Explică, în 30-50 de cuvinte, semnificația secvenței din primul text: *casa era o ţară numai de ei ştiută.* **5 puncte**
5. Realizează un dialog, de 6–10 replici, între Ana, personaj din primul text, și autorul celui de-al doilea text, având ca temă casa copilăriei și amintirile legate de aceasta. **15 puncte**
6. Redactează o compunere narativă, de minimum 150 de cuvinte, în care să prezinți o întâmplare petrecută în casa bunicilor. **15 puncte**

Notă: În cazul cerințelor care solicită formularea răspunsurilor sub formă de enunț sau de text, se vor puncta conținutul și redactarea răspunsului (registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate, respectarea normelor de punctuație și de ortografie).

Clasa a V-a